

mig af med, og endvidere fra de Specialiteter, som det naturligt vil være de enkelte Fagministres Sag at besvare, kan man samle den almindelige Kritik, som er fremkommen over Regeringen, i to Hovedpunkter, dels en Anke over, hvorledes vi have været, og dels en Anke over, hvorledes vi ville blive. Hvad det første angaar, forekommer det mig, at den eneste Anke af nogen Vægt — hvis den var rigtig — som er rettet mod Ministeriet, er den, at det har drevet en Klassepolitik, og særlig en agrarisk Klassepolitik. Jeg tror, at hvis det var Tilfældet, kunde det finde en betydelig Undskyldning ikke blot deri, at Landbefolkningen udgør $\frac{3}{5}$ af vort Lands Befolkning, men fremfor alt i, at Landbruget ikke alene er vor nationale Stoltthed, men ogsaa er det, som danner det absolut nødvendige, det eneste betydningsfulde Grundlag for hele vort økonomiske Liv. Jeg tror, at naar man tager dette i Betragtning, vil man i alle Tilfælde finde en betydelig Undskyldning for, om der var drevet en agrarisk Klassepolitik her i Landet. Men idet jeg kommer til at tænke paa en Udtalelse, som et æret Medlem, det var vistnok det ærede Medlem for Odense Amt 2den Valgkreds (Martin Madsen) fremsatte i Gaar, om at det i Politik mindre var Retfærdighed end Interesser, der var det afgørende, og idet jeg dertil føjer, at jeg slet ikke tror, at det ærede Medlem mener det, og heller ikke tror, at man bør mene det, saa vil jeg sige, at det, som det i Politik først og fremmest maa komme an paa, er Retfærdighed. Dette er en Tanke, som navnlig de smaa Nationer aldrig bør forlade, hverken i stort ej heller i smaat, og jeg vil sige, at hvor megen Undskyldning der end kunde være her i Landet for at drive en agrarisk Klassepolitik, saa kunde den dog ikke gælde, hvis det var sandt, at det var en Klassepolitik i dette Ords mindre heldige Betydning. En Klassepolitik vil jo sige en Politik, i hvilken man bevidst begunstiger en Klasse ved særlige Privilegier paa de andre Klassers Bekostning, og i hvilken man samtidig forsømmer de andre Klasser. Men jeg formaar ikke at indse, hvorledes den Omstændighed, at man gennemfører en næsten selvfølgelig Retfærdighedshandling, at man, efter at der i mange Tider har hvilet en særlig ugrundet Byrde paa Landbruget, og efter at man ved Skattefordelingen i mange Tider har forfordelt Landbruget, gør denne gamle Uretfærdighed god igen og bringer Lighed ind i Forholdet, beskatter By og

Land efter samme Maalestok — jeg formaar ikke at se, hvorledes den Omstændighed skal kunne regnes for at være agrarisk Klassepolitik. Jeg formaar ikke at indse, at den Politik, som Regeringen har ført, og som navnlig har givet sig Udslag i Skattelovens og Tiendelovens Gennemførelse, med nogen Ret kan kaldes Klassepolitik. Jeg kunde endda forstaa, at man gjorde det, hvis Regeringen havde forsømt, eller hvis vi vilde forsømme andre Krav, men jeg er overbevist om — og Tiden vil vise det — at man hos Regeringen altid vil finde Lydhørhed for ethvert berettiget Ønske fra hvilke som helst Klasser, det være sig nu fra Arbejderstanden, det være sig, at det drejer sig for Forbedring af de i social Henseende uheldigt stilledes Kaar, eller om Skibsfart, Handel, Industri, Kunst, Videnskab, og hvad man i øvrigt kan nævne. Jeg tror ikke, man med Sandhed kan sige, at Regeringen har vist Ligegyldighed i nogen af disse Henseender, og jeg er overbevist om, at det skal vise sig, at naar deslige Krav fremkomme, saa vil Regeringen til den Tid og i det Maal, som er ønskeligt og berettiget, opfylde dem.

Jeg skal ikke tale mere om det forbigangne. Jeg kan ikke indrømme, at der med nogen Retfærdighed eller blot med noget Skin af Retfærdighed kan rettes nogen Anke mod Regeringen med Hensyn til de Love, den har faaet gennemført. Jeg tror ogsaa, at den Kritik, der har været rettet mod Regeringen her i Tinget, navnlig har været rettet mod Fremtiden, og den drejer sig blandt andet væsentlig om den Udvidelse af den almindelige Valgret, angaaende hvilken Regeringen i den nærmeste Fremtid vil forelægge et Forslag for det høje Ting. Det er for saa vidt heldigt med Hensyn til Udvidelsen af den almindelige Valgret, at Kritiken ikke var enstemmig fra de Partiers Side, der ikke høre til Regeringspartiet, idet det har vist sig, at de Herrer Socialister ere ganske enige med Hensyn til denne Reform og love deres Bistand til dens Gennemførelse. Jeg vil sige ganske oprigtigt, at jeg bryder mig ikke meget om dette Løfte, og jeg bryder mig ikke synderligt om denne Bistand, og jeg skal sige det høje Ting hvorfors. Det er ikke just, fordi jeg har Fortiden i frisk Minde; det er ikke just, fordi jeg husker nøje, hvorledes Socialisterne, efter Gang paa Gang at have stemt for Skattelovene, i sidste Øjeblik, da det kom til Stykket, stemte imod eller undlod at stemme — jeg husker ikke rigtig hvilket — men altsaa undlod at yde Refor-